

Л.А. Терьохіна, Є.М. Ільїнова, кандидати с.-г. наук
Інститут овочівництва і баштанництва НААН

НАУКОВО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ТРАНСФЕРУ ІННОВАЦІЙ ОВОЧІВНИЦТВА В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ВИРОБНИЦТВО

У статті висвітлено науково-організаційні заходи підвищення рівня інноваційних розробок та інструментарій їх впровадження до агропромислового виробництва.

Ключові слова: овочівництво, інноваційна діяльність, інноваційний продукт, виробниче впровадження.

Вступ. В основі інноваційного розвитку агропромислової сфери лежать нові знання та технології, вони є головним джерелом економічного зростання. Інноваційна система формується під впливом таких об'єктивних факторів як наявність природних і трудових ресурсів, географічне розташування, особливості розвитку. Особливе значення має формування інноваційного клімату, інформаційних каналів та інфраструктури передачі інноваційних проектів до агропромислового виробництва. При цьому інноваційна діяльність науково-дослідних установ, в тому числі Інституту овочівництва і баштанництва НААН, полягає у розробці та ефективному впровадженні механізмів трансформування організаційно-економічних відносин аграрників з науковцями [1].

Складні економічні умови, що склалися в аграрній сфері, суттєво гальмують розвиток ринку інноваційної продукції, зменшують економічні показники від використання нових наукових знань, і, відповідно зменшують прибутки учасників цього процесу [2].

Інноваційна політика в аграрній сфері реалізується шляхом розробки та впровадження стратегічних програм із використанням технологій у виробництво і переробки продукції сільського господарства, удосконалення систем сертифікації і стандартизації та наближення їх до рівня світових стандартів, підвищення рівня комерціалізації результатів наукових досліджень та інноваційних продуктів [3].

Мета і завдання досліджень. Удосконалити заходи підвищення

© Терьохіна Л.А., Ільїнова Є.М., 2014.

рівня інноваційних перетворень, дієвого застосування досягнень науки в різних галузях АПК для впровадження завершених наукових розробок і трансферу інновацій в агропромислове виробництво при використанні маркетингу інтелектуальної наукової продукції з урахуванням соціально-економічної ситуації аграрної сфери країни.

Методика досліджень. У межах досліджень застосовано абстрактно-логічний метод, методи наукової інтуїції, морфологічного аналізу, порівняння, метод синтезу і узагальнень, монографічний, метод анкетування.

Результати та їх обговорення. Дослідження виконувались в Інституті овочівництва і баштанництва НААН упродовж 2011–2014 років. Сьогодні інститут відіграє важливу роль у процесі розвитку інноваційної продукції в аграрному секторі. Діяльність направлена на наукове забезпечення овочевого сектора сільського господарства як Харківської області, так і України в цілому. Розрив зв'язків між науково-дослідними установами і товаровиробниками на сьогодні залишаються основною причиною того, що виробники не мають можливостей не тільки повною мірою застосовувати досягнення науки у своїй практичній діяльності, але й повсякчасно знайомитися з ними. Тільки реклама і пропаганда наукових досягнень та передового досвіду на сучасному етапі дозволяє змінити ситуацію на краще.

З метою пропаганди інноваційних розробок, науково-консультаційного забезпечення суб'єктів господарської діяльності регіону та передового досвіду науковці інституту виступають на наукових конференціях, беруть участь у проведенні круглих столів та семінарів, для керівників та спеціалістів агроформувань, фермерів прочитано ряд лекцій. Так у 2014 р. інститут взяв участь у 46 виставках, 40 наукових конференціях, семінарах, симпозиумах та нарадах. Організовано 18 виступів на радіо і телебаченні, опубліковано 227 статей у наукових журналах України, 8 – у країнах СНД, видано міжвідомчий тематичний науковий збірник, 3 книги, 2 збірника тез доповідей науково-практичних конференцій.

В Інституті створено консультативно-дорадчу групу для консультацій з вирощування продукції і насіння овочевих і баштанних рослин. Протягом року науковці установи надали понад 800 консультацій з питань технологій вирощування овочевих та баштанних культур, агротехніки, захисту рослин, системи удобрення овочевої сівозміни, організаційно-технологічних заходів щодо проведення польових робіт тощо.

Учені інституту відпрацьовують методики прискорення досліджень у селекції та насінництві, удосконалюють сучасні енергоощадні технології вирощування розсади товарної продукції у відкритому і закритому ґрунтах та оригінального насіння овочевих і баштанних рослин, розробляють методи інтенсифікації економічних стосунків у товарному овочівництві і насінництві, виробництві елітного насіння сортів і гібридів овочевих і баштанних рослин. Технології передбачають:

- використання сучасних високоврожайних сортів і гібридів з високою якістю продукції, стійких до несприятливих умов середовища;
- раціональну систему обробки ґрунту в сівозміні, використання добрив, поливної води та інших ресурсів;
- інтегровану систему захисту рослин від шкідників, хвороб та бур'янів;
- застосування системи машин із найвищими експлуатаційними показниками при виконанні технологічних операцій.

Інститут постійно співпрацює з мережею базових господарств Одеської, Житомирської, Хмельницької, Полтавської, Львівської, Київської, Харківської областей зі спільного вирощування насіння і товарних овочів. У 2014 р. інститутом укладено 56 ліцензійних угод на вирощування овочевої продукції. За 2011–2014 рр. створено і передано на кваліфіковану експертизу 28 сортів і гібридів овочевих і баштанних культур, занесено до Державного реєстру сортів рослин України – 30. Сорти селекції інституту мають добрі та відмінні якості, вони технологічні, їх продукція придатна для консервування, соління виготовлення соків та джемів, і найголовніше, вони адаптовані до місцевих умов вирощування.

З метою відстоювання ринку, розширення впровадження, рекламування, поповнення ринку насінням селекції овочевих рослин вітчизняної селекції, пошуку споживачів та трансферу інноваційної продукції, у 2014 р. у різних кліматичних зонах України розгорнуто 22 демонстраційних полігони овочевих рослин. Для зони Лісостепу створено полігони в Харківській, Сумській, Черкаській, Хмельницькій, Чернівецькій областях. Для зони Полісся – в Чернігівській області. Для зони Степу – в Херсонській, Дніпропетровській та Запорізькій областях. Саме тут споживачі наукової продукції можуть наочно переконалися в ефективності та конкурентоспроможності овочевої продукції.

Слід врахувати, що інноваційна діяльність означає весь без винятків інноваційний процес, починаючи з появи науково-технічної ідеї і завершуючи розповсюдженням наукового продукту.

Тому для визначення напрямів нових науково-технічних розробок та оцінки завершених наукових розробок науковці інституту використовують маркетинг інтелектуальної наукової продукції з урахуванням соціально-економічної ситуації аграрної сфери країни.

Висновки. Для успішного трансферу наукових розробок найбільш ефективним є різні форми постійного спілкування, співпраці науковців з аграрними виробниками. Більшу увагу при цьому потрібно приділяти врахуванню потреб безпосередніх споживачів наукової продукції і розробляти інноваційні продукти, що користуються попитом. Адже лише при застосуванні знань, професійних навичок, рекомендацій науковців галузь овочівництва зможе вийти на світовий рівень.

Бібліографія.

1. Макаренко П. М. Агробізнес в овочепродуктовому підкомплексі України / Макаренко П. М., Криворучко В. І., Кириленко Г. І. – К. : Нива, 1997. – 138 с.

2. Дьяконов Н. П. Анализ спроса, мероприятия трансфера разработок и научное сопровождение инноваций / Дьяконов Н. П., Розторгуев В. А., Тимчук В. М. // Овочівництво і баштанництво : міжв. темат. наук. зб. / Інститут овочівництва і баштанництва НААН. – 2009. – № 55. – С. 273-280.

3. Терехина Л. А. Інновації для галузі овочівництва / Терехина Л. А., Ручкін О. В., Рудницька Т. О. // Овочівництво і баштанництво : міжв. темат. наук. зб. / Інститут овочівництва і баштанництва НААН. – 2011. – № 57. – С. 225-230.

Л.А. Терехина, Е.М. Ильинова

Научно-организационные основы трансфера инноваций овощеводства в сельскохозяйственное производство.

Резюме. В статье освещены научно-организационные мероприятия по повышению уровня инновационных разработок и инструментарий их внедрения в агропромышленное производство.

L.A. Terekhina, E.M. Ilinova

Research and organizational principles of transfer innovation of horticulture in agriculture.

Summary. This article has highlighted scientific meetings of the increase in innovation tools and their implementation in agricultural production.